

«Κύπρος, Ελλάδα, Ομογένεια : Εκπαιδευτικές γέφυρες»

1. Ταυτότητα σεναρίου

1.1 Δημιουργός

Ονοματεπώνυμο: Καπίτσα Ευαγγελία

Ιδιότητα : Νηπιαγωγός (ΠΕ60)

Email επικοινωνίας: euaggeliakapitsa@gmail.com

1.2 Γνωστικό αντικείμενο ή εμπλεκόμενες γνωστικές περιοχές

Το διδακτικό σενάριο «Κύπρος, Ελλάδα, Ομογένεια: εκπαιδευτικές γέφυρες» είναι συμβατό με το αναλυτικό πρόγραμμα του νηπιαγωγείου. Είναι ένα σενάριο που αναπτύσσεται διαθεματικά και συνδέεται με όλες τις γνωστικές περιοχές του ΔΕΠΠΣ με γλώσσα , μαθηματικά , περιβάλλον (ανθρωπογενές και φυσικό), δημιουργία και έκφραση και πληροφορική. Στοχεύει στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών νοητική, συναισθηματική, σωματική και κοινωνική.

1.3 Τάξη εφαρμογής

Νηπιαγωγείο, Νήπια -προνήπια

1.4 Σκοπός και στόχοι

Σκοπός του σεναρίου είναι η γνωριμία των μαθητών με την Κύπρο, την ιστορία και τον πολιτισμό της. Να γνωρίσουν τα κοινά σημεία που ενώνουν τους δυο λαούς.

Στόχοι

Να γνωρίσουν τον Κυπριακό Ελληνισμό και να αναπτύξουν συναισθήματα αγάπης και αδελφοσύνης.

Να ανακαλύψουν κοινές πολιτιστικές γέφυρες που ενώνουν Ελλάδα και Κύπρο.

Να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ελευθερία, την ειρήνη, την αποδοχή της διαφορετικότητας

Να συνειδητοποιήσουν την μοναδικότητά τους αλλά και να εντοπίζουν τις ομοιότητες και τις διαφορές με τους άλλους και να τις σέβονται.

Να αναγνωρίζουν και να διαχειρίζονται συναισθήματα και να αναπτύξουν την ενσυναίσθηση.

Να εμπλουτίζουν τον προφορικό τους λόγο και να συμμετέχουν σε συζητήσεις χρησιμοποιώντας στοιχειώδη επιχειρηματολογία.

Να περιγράφουν, να εξηγούν και να ερμηνεύουν.

Να ακούν και να κατανοούν μια διήγηση.

Να αναπτύξουν κοινωνικές δεξιότητες, συνεργασία, αλληλοβοήθεια, ομαδικότητα

Να χρησιμοποιούν με πολλούς τρόπους διάφορα υλικά και να εκφράζονται δημιουργικά μέσα από διάφορες μορφές τέχνης.

1.5 Διδακτική μέθοδος, διδακτικές τεχνικές

Το σενάριο αναπτύσσεται διαθεματικά. Προκαλούμε το ενδιαφέρον των παιδιών για το θέμα και σχεδιάζουμε δραστηριότητες που έχουν νόημα για τα παιδιά και είναι σύμφωνες με το ηλικιακό τους επίπεδο και πάντα με παιγνιώδη προσέγγιση. Χρησιμοποιούμε τη βιωματική μάθηση που επιτυγχάνεται μέσα από δραστηριότητες μάθησης με παραστατικό υλικό, με παιχνίδια ρόλων και άμεσες εμπειρίες. Χρησιμοποιούμε την εργασία σε ομάδες μέσα από τις οποίες τα παιδιά μαθαίνουν να συνεργάζονται, να μοιράζονται, να βοηθούν. Τα παιδιά εργάζονται και ατομικά με προσωπικές εργασίες. Σημαντική είναι και η χρήση των ΤΠΕ ως μέσω ανακάλυψης, δημιουργίας και έκφρασης.

Οι διδακτικές τεχνικές που χρησιμοποιήθηκαν για την πραγματοποίηση του σεναρίου είναι η συζήτηση και ο διάλογος, η εργασία σε ομάδες, παιχνίδια ρόλων, εικαστική έκφραση, δημιουργική γραφή και ψηφιακή δημιουργία.

1.6 Συνολική διάρκεια

Η συνολική διάρκεια του σεναρίου είναι 20 διδακτικές ώρες.

2 Ανάπτυξη του σεναρίου

2.1 Επιστημονικό περιεχόμενο

Κατά την υλοποίηση του σεναρίου οι μαθητές γνώρισαν την Κύπρο, την ιστορία και τον πολιτισμό της. Γνώρισαν τη γεωγραφική της θέση, το όνομά της, την σημαία, τη γλωσσική διάλεκτο, τα δημοφιλή φαγητά της, τα τραγούδια της. Τα παιδιά μάθαν για τη τουρκική εισβολή και την έννοια της ειρήνης και της ελευθερίας. Γνώρισαν το μεσαιωνικό κάστρο της Λιβαδειά και τα κάστρα της Κύπρου, βρίσκοντας έτσι κοινές πολιτισμικές γέφυρες.

2.2 Προαπαιτούμενες γνώσεις

Τα παιδιά έχουν αναπτύξει συναισθηματικές και κοινωνικές δεξιότητες και έχουν εξοικειωθεί με τον Η/Υ και εργαλεία Web 2.

2.3 Περιγραφή δραστηριοτήτων, διδακτικά βήματα.

1^η Δραστηριότητα

Τίτλος: Η Κύπρος και η γεωγραφική της θέση

Διάρκεια:2

Δημιουργήσαμε μια γωνιά με πράγματα που έχουν σχέση με την Κύπρο όπως εικόνες φωτογραφίες , παραμύθια, χάρτες, cd μουσικής, χαλούμι, λουκούμια. Ενημερώσαμε για το σενάριο και τους στόχους του. Τα παιδιά εντυπωσιάστηκαν από τα πράγματα και θέλησαν τα παρατηρήσουν ,να τα ακούσουν, να τα γευτούν.

Με το google earth εντοπίσαμε την θέση της Κύπρου, εντοπίσαμε την απόσταση από την Ελλάδα και αναφέραμε τις γειτονικές χώρες. Εκτός από το google earth εντοπίσαμε τη θέση της στον χάρτη και στην υδρόγειο σφαίρα. Μιλήσαμε για το σχήμα (μοιάζει με φύλλο, με μονόκερο, με δεινόσαυρο) και το μέγεθος του νησιού το αποτυπώσαμε σε φύλλο χαρτί και το ζωγραφίσαμε με την τεχνική του πουαντιγισμού.

2^η Δραστηριότητα

Τίτλος: Η Κύπρος και η γέννηση της Αφροδίτης

Διάρκεια:2

Μιλήσαμε για το δεύτερο όνομα του νησιού που είναι «το νησί της Αφροδίτης». Με αφορμή το πίνακα ζωγραφική του Σάντρο Μποτιτσέλι «η γέννηση της Αφροδίτης» μιλήσαμε για την θεά Αφροδίτη, τη θεά της ομορφιάς και του έρωτα, τα σύμβολά της και πως γεννήθηκε από το αφρό της θάλασσας . Συζητήσαμε για τα κεντρικά πρόσωπα του πίνακα την Αφροδίτη ,Ζέφυρο ,Αύρα και την Ώρα και τον ρόλο τους καθώς και τον περιβάλλοντα χώρο (θάλασσα, λουλούδια). Τα παιδιά μοιράσανε ρόλους και αναπαραστήσαν τον πίνακα. Στην συνέχεια ζωγράρισαν τον πίνακα και τέλος κάνουμε αντιστοίχιση των προσώπων του πίνακα με τις αντίστοιχες λέξεις.

3^η Δραστηριότητα

Τίτλος: Ιστορία της Κύπρου – Εισβολή

Διάρκεια: 4

- Μιλήσαμε για τη θέση του νησιού στην μεσόγειο θάλασσα , μια θέση που καθόρισε την παραγμένη ιστορία της. Καθώς το νησί βρίσκεται στο σταυροδρόμι τριών ηπείρων της Ευρώπης, της Αφρικής και της Ασίας πολλοί κατακτητές θέλησαν να την καταλάβουν. Από πολύ παλιά αρχαίοι Έλληνες

έφτασαν στην Κύπρο και έφεραν την ελληνική γλώσσα , την θρησκεία και τα έθιμα στο νησί.

Με αφορμή το πραξικόπημα « της χούντας των Αθηνών» στην Κύπρο τα τουρκικά στρατεύματά περνούν από την Κερύνεια και εισβάλλουν στην Κύπρο. Πήγαν λέγοντας ότι ήθελαν να την σώσουν. Από τότε ένα μέρος της Κύπρου το έχουν οι Τούρκοι.

Μέσα από φωτογραφίες συζητήσαμε για τις καταστροφές της εισβολή και του πολέμου γενικότερα. Μιλήσαμε για τους νεκρούς, τους αγνοούμενους, τους πρόσφυγές, τους εγκλωβισμένους, τη διχοτόμηση και τις υλικές καταστροφές. Προσπαθήσαμε να περιγράψουμε πως αισθάνονταν οι άνθρωποι σε φωτογραφίες που αναζητήσαμε στο διαδίκτυο και να κατανοήσουμε την έννοια της ειρήνης

- Επίσκεψη κ. Κ. Λυτρίδη (πρόσφυγα από την Αμμόχωστο και γιατρός στην Λιβαδειά)

Ο κ. Λυτρίδης μας περιέγραψε την προσωπική του εμπειρία και ως στρατιώτης και ως πρόσφυγας και απάντησε σε ερωτήσεις- απορίες των παιδιών σχετικά με τον πόλεμο. Η περιγραφή της εισβολής από κάποιον που την έχει βιώσει προκάλεσε την ενεργή συμμετοχή των παιδιών στην συζήτηση.

4^η Δραστηριότητα

Τίτλος: Φαγητά και κυπριακή διάλεκτος

Διάρκεια :4

- Τα παιδιά δοκιμάσαν χαλούμι , σουτζούκι και κυπριακά λουκούμια και συζητήσαμε για αυτά με ποια ελληνικά προϊόντα μοιάζουν.
- Έρχονται σε επαφή με κυπριακά παραμυθοτράγουδα τον Ριρίκο 1 και 2 του Κ. Κακογιάννη / Ορειβάτες .Παρατηρούν και απολαμβάνουν την τραγουδιστή κυπριακή διάλεκτο ενώ ανακαλύπτουν ότι οι λέξεις προφέρονται με διαφορετικό τρόπο. Στη συνέχεια γίνεται μετάφραση και εξήγηση των λέξεων, όπου χρειάζεται καθώς και ανάλυση του νοήματος του κάθε τραγουδιού. Δημιουργούμε μια παιδική ορχήστρα για να συνοδεύσει τα τραγούδια με όργανα του σχολείου όπως (καστανιέτες, ντέφι, ταμπουρίνο. Τραγουδήσανε το τραγούδι και ζωγραφίσανε το Ριρίκο όπως μπορούσανε.
- Συζητήσαμε για την σημαία της Ελλάδας και της Κύπρου και ζωγραφίσαμε την Κυπριακή.

5^η Δραστηριότητα

Τίτλος: Το μεσαιωνικό κάστρο της Λιβαδειά και τα κάστρα της Κύπρου.

Διάρκεια :4

Αρχικά μιλήσαμε για τα κάστρα και τη σημασία τους , ποιοι κατοικούσαν μέσα στα κάστρα πως ήταν κατασκευασμένα, σε ποια σημεία τα φτιάχνανε και τι περιλάμβανε μέσα ένα κάστρο.

Στη συνέχεια είδαμε εικόνες από το κάστρο της Λιβαδειά και το ζωγραφίσαμε.

Με το google earth είδαμε πολλά κάστρα της Κύπρου και από το κατεχόμενο και από το ελεύθερο τμήμα της. Η Κύπρος περιλαμβάνει ένα σημαντικό αριθμό μεσαιωνικών κάστρων που στέκονται επιβλητικά στο λιμάνι κάθε πόλης. Είδαμε τα κάστρα της Λεμεσού και τις συλλογές που περιλαμβάνει όπως όπλα, σταυρούς, στολές των ιπποτών, μεσαιωνική κεραμική, νομίσματα. Εντυπωσιακό ήταν και το κάστρο Κερύνειας με το πλοίο της Κερύνειας, ένα αρχαίο σκαρί που ανελκυστήκε από το βυθό της θάλασσας και συντηρήθηκε. Το κάστρο στο Κολότσι, ένα κάστρο με τρεις ορόφους, το οποίο κατοικούνταν ιππότες οι οποίοι παρήγαγαν ένα παραδοσιακό κρασί με το όνομα Κουμανταρία. Και τέλος είδαμε και το κάστρο της Πάφου με την τεράστια είσοδο και με την υδάτινη τάφρο περιμετρικά της. Συζητήσαμε ομοιότητες και διαφορές που είχαν τα κάστρα. Ζωγραφίσαμε κάστρα, φτιάξαμε κάστρα με κολάζ εμπνευσμένοι από το πίνακα ζωγραφικής το Πωλ Κλεε «Το Κάστρο και ο Ήλιος», και κατασκευάσαμε κάστρα με τουβλάκια μικρά και μεγάλα.

6^η Δραστηριότητα

Τίτλος: Παραμύθια της Κύπρου

Διάρκεια:2

Διαβάσαμε το κυπριακό παραμύθι «Η Κουταλού». Σύμφωνα με το παραμύθι, τρία βασιλόπουλα αναζητούν γυναίκες για να θα παντρευτούν. Τα δυο πρώτα βασιλόπουλα βρίσκουν κοπέλες με αρχοντική καταγωγή ενώ το τρίτο βασιλόπουλο βρίσκει την Κουταλού, η οποία είναι όμορφη αλλά πολύ κοντή όσο ένα κουτάλι. Την ερωτεύεται και αποφασίζει να την παντρευτεί παρά τη διαφορετικότητά της. Η Κουταλού με την καλοσύνη κατορθώνει να κερδίσει την βοήθεια των νεραϊδών και να γίνει ψηλή. Ο βασιλιάς πατέρας εντυπωσιάζεται από την εξυπνάδα της και την καλή καρδιά της και την κάνει βασίλισσα.

Διαβάσαμε τα παραμύθια «το χαμογελαστό συννεφάκι» Μάρω Λοϊζου. Δυο χαμογελαστά συννεφάκια επισκέπτονται συγχρόνως δυο διαφορετικά σπίτια στην Κύπρο. Το ένα βρίσκεται στην ελληνική πλευρά και επισκέπτεται μια ελληνική οικογένεια. Το άλλο βρίσκεται στην κατεχόμενη Κύπρο και επισκέπτεται μια τουρκική οικογένεια. Και οι δύο οικογένειες ζουν ήρεμα, χαίρονται, δουλεύουν, μεγαλώνουν τα παιδιά τους και πιστεύουν στο δικό τους Θεό. Φεύγοντας τα συννεφάκια ευχαριστημένα από τα δύο σπίτια, βλέπουν τα συρματοπλέγματα και τα οδοφράγματα να χωρίζουν τη Λευκωσία στη μέση και απορούν με την ανθρώπινη ανοησία. Τα δύο συννεφάκια συναντιούνται στον ουρανό και ενώνονται, γίνονται ένα. Ενωμένα πάνω από τον Κυπριακό ουρανό βρίσκονται τότε στη μια και τότε στην άλλη πλευρά, μπερδεύοντας τους ανθρώπους που δε μπορούν να ξεχωρίσουν το ελληνικό από το τουρκικό συννεφάκι. Έτσι ενωμένα επιδίδονται σε έναν τρελό χορό γνωρίζοντας πως

τα χαμόγελα δε χωρίζονται γιατί μόνο ένα χαμόγελο υπάρχει, το «ανθρώπινο» χαμόγελο, το χαμόγελο της καλοσύνης και της αγάπης.

Συζητήσαμε για την διαφορετικότητα και το σεβασμό σε αυτή. Ζωγραφίσαμε τι μας έκανε εντύπωση από το κάθε παραμύθι.

7^η Δραστηριότητα

Τίτλος : Φτιάξαμε το δικό μας παραμύθι «Ένα ταξίδι στην Κύπρο»

Διάρκεια: 2

Με αφορμή τα κάστρα και συνδυάζοντας όλα τα ερεθίσματα που είχανε μέσα από αυτό το σχέδιο δράσης φτιάξαμε το δικό μας παραμύθι που έχει τίτλο «Ταξίδι στην Κύπρο» Τα παιδιά δημιούργησαν την ιστορία, με ήρωες τους κατοίκους του κάστρου μετά χωριστήκαν σε ομάδες που η κάθε μια ανέλαβε να εικονογραφήσει και ένα τμήμα του παραμυθιού. Το παραμύθι ψηφιοποιήθηκε με την εφαρμογή book creator Μπορεί να ανακτηθεί από τον παρακάτω σύνδεσμο:

<https://read.bookcreator.com/j4kRT9R7g0cOUMF6vainPh8GIOD2/NnTbtWVaTByp3cq1cCqWig>

2.4 Αποτίμηση, Αξιολόγηση

Η συμμετοχή του νηπιαγωγείου μας στη δράση Κύπρος-Ελλάδα-Ομογένεια: εκπαιδευτικές γέφυρες κράτησε αμείωτο το ενδιαφέρον των παιδιών καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης. Βασικό ρόλο σ' αυτό έπαιξε η ενασχόλησή τους με παραστατικό υλικό, τα παιχνίδια ρόλων, η δημιουργική έκφρασή τους μέσα από την ζωγραφική και τα παραμύθια. Εντυπωσιαστήκαν επίσης με τη προσωπική εμπειρία του κ. Λυτρίδη. Τα παιδιά γνώρισαν το νησί της Κύπρου και το κυπριακό πρόβλημα. Ευαισθητοποιήθηκαν σε θέματα όπως η ειρήνη, η φιλία, η αγάπη, η αποδοχή της διαφορετικότητας. Τα παιδιά κατάφεραν να αναπτύξουν συναισθήματα αγάπης και αδελφοσύνης για το κυπριακό ελληνισμό.

2.5. Υλικοτεχνική υποδομή

Παιδική Λογοτεχνία και ειδικότερα λαϊκά παραμύθια της Κύπρου, Η/Υ και εργαλεία web 2.0 (λογισμικό γενικής χρήσης Word, χρήση διαδικτύου μέσω του Explorer και Mozilla, πρόγραμμα δορυφορικής περιήγησης της γης Google Earth, πρόγραμμα δημιουργίας ψηφιακού παραμυθιού).

2.6. Βιβλιογραφία

- Δ.Ε.Π.Π.Σ., ΥΠΕΠΘ (2002). Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών Προσχολικής Αγωγής και Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών Νηπιαγωγείου.
- Ματσαγγούρας, Η. (2002). Η διαθεματικότητα στη σχολική γνώση. Αθήνα: Γρηγόρη
- Ματσαγγούρας, Η. (2011). Από τη βιωματική μάθηση στο συνεργατικό μοντέλο βιωματικών δράσεων. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο
- Πούλιος Ιωάννης, Διδακτικές προτάσεις / Υποστηρικτικό υλικό για το διακρατικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Κύπρος Ελλάδα Ομογένεια: εκπαιδευτικές γέφυρες»
- 2ο Πανελλήνιο Εκπαιδευτικό Συνέδριο «Κύπρος, Ελλάδα, Ομογένεια: Εκπαιδευτικές γέφυρες» (2019)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ενδεικτικές φωτογραφίες από όλες τις δραστηριότητες

